

Релігійне життя в Україні:

анотований бібліографічний список

Вип. 1 / 2026

січень-лютий

URL: <http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>

1. **"Без міжконфесійної єдності країна могла б не вистояти у війні", - духовні провідники України і США на Ukrainian Week** [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 5 лют. – Електрон. дані. *Йдеться про участь духовних лідерів із України та США у заходах Ukrainian Week у Вашингтоні, присвячених духовному виміру російсько-української війни. Обговорено роль міжконфесійної єдності у формуванні морального духу суспільства та підтримці України у війні — релігійні представники наголосили, що саме солідарність різних конфесій і спільні зусилля церков і діаспори сприяють збереженню свободи, правди та міжнародної підтримки. Висловлено думку, що без такої духовної єдності країна могла б не вистояти під час війни, а діаспора має активізувати адвокацію й інформаційну роботу за кордоном.* Текст: https://risu.ua/bez-mizhkonfesijnoyi-yednosti-krayina-mogla-b-ne-vistoyati-u-vijni---duhovni-providniki-ukrayini-i-ssha-na-ukrayinskomu-tizhni-u-vashingtoni_n162015

2. **Борис Гудзяк: Перемога українського народу близька! Ще трохи** [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 1 лют. – Електрон. дані. *Наведено позицію архієпископа Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) Бориса Гудзяка щодо історичних і суспільно-*

політичних передумов перемоги України у війні з РФ. Висловлено тезу про неминучість поразки імперських і колоніальних утворень, спираючись на історичні закономірності, та інтерпретовано сучасну російську державу як таку, що перебуває в фазі занепаду. Особливу увагу приділено стійкості українського суспільства, його моральному та інституційному потенціалу, а також ролі міжнародної солідарності й підтримки освітніх і гуманітарних ініціатив у формуванні майбутньої перемоги. Текст: https://risu.ua/boris-gudzyak-peremoga-ukrayinskogo-narodu-blizka-shche-trohi_n161935

3. Булах Т. Комерціалізація сучасної музики поклоніння в контексті євангельської богослужбової практики та музичної індустрії [Електронний ресурс] / Тетяна Булах // Вісн. Нац. акад. керівн. кадрів культури і мистецтв. – 2025. – № 3. – С. 246-251. Проаналізовано комерціалізацію сучасної музики поклоніння (*Contemporary Worship Music, CWM*) як чинник трансформації практик релігійного життя християнських спільнот. Показано, що гібридизація концертного та богослужбового форматів, поширення глобальних музичних служінь і стандартизація музичної мови змінюють способи переживання спільної молитви, форми літургійної участі та уявлення про сакральне. Особливу увагу приділено богословським наслідкам цих процесів, зокрема напруженню між прагненням до автентичного духовного досвіду, спільнотної молитви та місії Церкви й логікою ринкової ефективності, брендингу й емоційної привабливості. У результаті CWM постає як релігійно значущий феномен, що водночас формує духовну ідентичність вірян, впливає на богослужбову культуру та відображає адаптацію сучасного християнства до умов глобалізованого культурного простору. Текст:

<https://journals.urau.ua/visnyknakkkim/article/view/344424>

4. Булига О. Пересопницьке Євангеліє: національна святиня та оберіг [Електронний ресурс] / Олександр Булига // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 8 лют. – Електрон. дані. Зазначено, що Пересопницьке Євангеліє — перший рукописний переклад Євангелія книжною українською мовою,

створений на Волині в середині XVI ст. під впливом ренесансних ідей. Його значення полягає в утвердженні національної самобутності українців, через що пам'ятку називають Українською Першокнигою. Пересопницьке Євангеліє вважають вершиною українського рукописного мистецтва XVI ст.; його художнє оздоблення, ймовірно, виконали два майстри, серед яких називають писця Михайла Василієвича, автора ренесансних орнаментів і рамок. Нагадано, що у 2008 р. Видавничий дім «АДЕФ-Україна» за сприяння Київської митрополії УПЦ та НАН України вперше втілює у життя повне факсимільне видання рукопису. Це надало широкому суспільному загалові можливість ознайомитися із текстом Першокниги, з цією унікальною пам'яткою української духовної та культурної спадщини. Текст: https://risu.ua/peresopnicke-yevangeliye-nacionalna-svyatinya-ta-oberig_n162091

5. В ПЦУ відзначають сьому річницю інтронізації Митрополита Епіфанія [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 3 лют. – Електрон. дані. Подано інформацію, що 03.02.2026 Православна Церква України (ПЦУ) відзначає сьому річницю інтронізації Предстоятеля — Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Епіфанія. Інтронізація відбулася 03.02.2019 після отримання Томосу про автокефалію, і цей семирічний період символічно розглядається як завершення становлення помісної ПЦУ під його духовним і пастирським керівництвом. З нагоди ювілею духовенство та вірні привітали Митрополита, підкресливши важливість його служіння, лідерства та відданості церковній спільноті і народу України. Текст: https://risu.ua/v-pcu-vidznachayut-somu-richnicyu-intronizaciyi-mitropolita-epifaniya_n161966

6. Горохолінська І. В. Арттерапевтичний потенціал синергії релігії та мистецтва в умовах війни: методологічні орієнтири міждисциплінарного підходу [Електронний ресурс] / Ірина Володимирівна Горохолінська // Культур. альм. – 2025. – № 3. – С. 4-11. Досліджено терапевтичний потенціал синергії релігійних символів, наративів і мистецьких смислів із фокусом на її значення в контексті війни в Україні.

Осмілено міждисциплінарний підхід, що поєднує філософію, релігієзнавство, богослов'я та культурологію для рефлексії над складними процесами травми та відновлення. Увагу приділено трьом типам арттерапії: архетипній терапії на основі ідей К. Юнга, що розкриває роль колективного несвідомого; екзистенційній терапії, яка акцентує на вагомості смисложиттєвого пошуку попри абсурд війни; естетично-катарсичній терапії, яка сприяє емоційному очищенню через співпереживання й внутрішнє перетворення. Розглянуто вплив таких практик на формування культури пам'яті, соціальну відповідальність й підтримку психоемоційного здоров'я в кризових ситуаціях. Наголошено на важливості розроблення практичних методик імплементації терапевтичного потенціалу релігійно-мистецької синергії у сферах капеланства, арттерапії та гуманітарної допомоги. Текст: <https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/article/view/661/603>

7. Єленський обговорив із Christian Broadcasting Network роль релігійних організацій України під час війни [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 8 лют. – Електрон. дані. Подано інформацію, що Голова Державної служби України з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС) Віктор Єленський обговорив актуальні питання із представниками Christian Broadcasting Network (CBN) — однієї з найбільших міжнародних християнських медіамереж, що мовить багатьма мовами та має широку аудиторію в різних регіонах світу. У ході розмови було зосереджено увагу на ролі українських Церков і релігійних організацій у період війни. Зокрема, йшлося про їхню участь у гуманітарній допомозі, підтримці цивільного населення, внутрішньо переміщених осіб, військовослужбовців і членів їхніх родин, а також про активну волонтерську діяльність. Окремо було порушено питання релігійної ситуації в православному середовищі України. У цьому контексті співрозмовники обговорили особливості сучасного церковного устрою, а також підходи держави до забезпечення свободи совісті та дотримання законодавства у сфері державно-конфесійних

відносин. Значну увагу приділили системній російській пропаганді, спрямованій на дискредитацію України та її релігійної політики на міжнародній арені. Текст: https://risu.ua/yelenskij-obgovoriv-iz-christian-broadcasting-network-rol-religijnih-organizacij-ukrayini-pid-chas-vijni_n162087

8. Здоровило Т. Корпуси Києво-Печерської лаври передали у користування ПЦУ [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода. – 2026. – 2 лют. – Електрон. дані. Подано повідомлення віцепрем'єр-міністерки з гуманітарної політики – міністерки культури Тетяни Бережної у Facebook про передачу у безоплатне користування монастирській громаді Православної церкви України (ПЦУ) двох корпусів Києво-Печерської лаври на території Нижньої Лаври. Вона зауважила, що у 2022 р. указ Президента України та рішення Ради національної безпеки і оборони (РНБО) запустили юридичні й управлінські процеси переосмислення ролі Києво-Печерської лаври як важливого безпекового та духовного чинника. Посадовниця нагадала, що у ході проведеної у 2023 р. повної перевірки правових підстав користування майном на території заповідника зафіксовано численні порушення умов договорів, унаслідок чого були ухвалені юридично вивірені рішення щодо їх припинення, що дозволило повернути державі контроль над пам'ятками національного значення і діяти виключно в правовому полі. Текст: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/193181/>

9. Кралуок П. Святий Іоанн Сучавський, якого московити хотіли присвоїти собі [Електронний ресурс] / Петро Кралуок // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 4 лют. – Електрон. дані. Зазначено, що між українськими та молдавськими землями протягом тривалого часу існували тісні взаємозв'язки у сферах церковних і культурних. Про це свідчать численні факти, які, на жаль, не осмислені належним чином. Зокрема, одним із таких свідчень є культ Іоанна (Нового) Сучавського. Досліджено його історичний образ та питання його інструменталізації у московській церковно-політичній традиції. Розглянуто життєпис і культивізацію Іоанна як православного мученика, наголошуючи, що попри історичну належність

святого до православної традиції Східної Європи, московські джерела намагалися присвоїти його постать на користь ідеологічних наративів Московії. Це дає підстави оцінювати відповідні спроби як частину ширшої практики використання сакральних фігур для підтримки імперських проєктів та символічного розширення впливу. Текст: https://risu.ua/svyatij-ioann-suchavskij-yakogo-moskoviti-hotili-prisvoyiti-sobi_n162002

10. Кулешов Р. Відсутність зв'язків із РПЦ: які релігійні організації мають право бронювання [Електронний ресурс] / Руслан Кулешов // Focus.ua : [вебсайт]. – 2026. – 16 лют. — Електрон. дані. Як повідомили у Державній службі України з етнополітики та свободи совісті, в Україні офіційне бронювання від мобілізації отримали майже 6000 релігійних діячів: 40,7 % представляють різні гілки протестантизму, а 28,8 % становлять православні. Вказано, що можливість оформити бронювання у червні 2025 р. отримали лише керівники тих релігійних організацій, які визнані "критично важливими", а в листопаді — інші священнослужителі, офіційно працевлаштовані не пізніше 17.11.2025. Для того, щоб отримати статус "критично важливих", релігійні організації мають бути відповідними певним критеріям. Це, зокрема, реєстрація не пізніше 26.12.2024, вчасна фінансова звітність та відсутність зв'язків із РПЦ РФ. Зауважено, що на початок лютого 2026 р. "критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період" визнані 9216 релігійних організацій. Керівники та священнослужителі в них мають право бронювання. Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/744039-yaki-religiyni-konfesiji-naychastishe-bronyuyut-svyashchennosluzhitelev-vid-mobilizaciji>

11. Лавров заявив, що у питанні російської Церкви і мови у переговорах компромісів бути не може [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 11 лют. – Електрон. дані. Як заявив міністр закордонних справ РФ Сергій Лавров, РФ нібито готова до компромісів у переговорах щодо війни в Україні, але компроміси не можуть стосуватися «ключових,

базових принципів, від яких залежить життя держави, і найголовніше — життя мільйонів людей». Зокрема він вказав на питання «безпеки Росії» та нібито «винищення російської мови й православної Церкви». Ці теми, за його словами, російська делегація порушувала на переговорах в Абу-Дабі. Водночас С. Лавров зауважив, що цілі окупаційних військ РФ «залишаються незмінними й не підлягають якимось кон'юнктурним компромісам». Текст: https://risu.ua/lavrov-zayaviv-shcho-u-pitanni-rosijskoyi-cerkvi-i-movi-kompromisiv-buti-ne-mozhe_n162145

12. Лиса А. Мінкульт передав ПЦУ два корпуси Нижньої Лаври [Електронний ресурс] / А. Лиса // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 2 лют. — Електрон. дані. *Як повідомила міністерка культури Тетяна Бережна, Міністерство передало у безоплатне користування монастирській громаді Православної церкви України (ПЦУ) два корпуси на території Нижньої Києво-Печерської лаври. Вона нагадала, що у 2023 р. держава провела повну перевірку правових підстав користування майном на території Заповідника, що дозволило повернути державі контроль над пам'ятками національного значення та діяти виключно в правовому полі. За словами міністерки, передача корпусів № 49 і № 70 дозволяє юридично закріпити присутність монастирської громади ПЦУ в Лаврі через прозорі договори і саме такий підхід дозволяє поєднати духовне служіння, державні інтереси і захист культурної спадщини в умовах війни* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4852116-minkult-peredav-ptsu-dva-korpusy-nyzhnoi-lavry>

13. Маніпуляції навколо православ'я: в ISW проаналізували використання Кремлем релігії як зброї [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 4 лют. – Електрон. дані. *Йдеться про аналіз Інституту вивчення війни (ISW), який показує, що Кремль використовує релігію як інструмент тиску й гібридної війни проти України. Російська влада висуває звинувачення в нібито дискримінації Україною УПЦ МП, яка насправді є структурно пов'язаною з РПЦ. Москва вимагає від Києва змінити своє*

законодавство щодо релігійних організацій, аби відновити позиції УПЦ МП в Україні та послабити суверенітет держави. Аналітики зазначають, що УПЦ МП використовувалася РФ як «підбивна рука» у гібридних операціях ще від 2014 р. й має історію підтримки російських військових дій. Текст: https://risu.ua/manipulyaciyi-navkolo-pravoslavyya-v-isw-proanalizuvali-vikoristannya-kremlem-religiyi-yak-zbroyi_n161989

14. На Прикарпатті відбулася XI Всеукраїнська проща монашества УГКЦ [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 1 лют. – Електрон. дані. Подано інформацію, що 31 січня, напередодні Стрітення Господнього, на Івано-Франківщині відбулася XI Всеукраїнська проща монашества Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ). Кількасот богопосвячених осіб з усієї України зібралися на спільну молитву та духовні роздуми під гаслом: «Хто приймає любов, той приймає жертву». У прощі взяли участь протоігумени, ігумени, єромонахи, брати-монахи та сестри-монахині з різних чинів, згромаджень і монастирів УГКЦ, що діють на території України. Модератором паломницької програми був о. Григорій Джала. Протягом дня також відбулися конференція на тему сучасного українського контексту в душпастирстві покликань, екскурсія музеєм реліквій «Катедра» при архикатедральному соборі Воскресіння Христового. Текст: https://risu.ua/na-prikarpatti-vidbulasya-xi-vseukrayinska-proshcha-monashestva-ugkc_n161939

15. На Українському молитовному сніданку у Вашингтоні Стефанчук розповів про воєнні злочини Росії [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 7 лют. – Електрон. дані. Зазначено, що у виступі на 20-му Українському молитовному сніданку у Вашингтоні Голова Верховної Ради України (ВР України) Руслан Стефанчук представив оцінку дій РФ в контексті тривалої війни. Він характеризував систематичні напади на цивільну інфраструктуру, зокрема усвідомлене знищення енергетичних об'єктів під час низьких температур, як форму терору проти мирного населення, що виходить за межі військової тактики. Також

перерахував ключові воєнні злочини, серед яких удари по мирних містах, вбивства дітей, страту полонених і насильницькі депортації дітей, та провів історичну паралель з геноцидом українців під час Голодомору. Очільник парламенту підкреслив значення двопартійної підтримки США, включно з допомогою, озброєнням і молитвами, як відповідь на агресію РФ та як основу солідарності для подолання злочинів. Текст: https://risu.ua/na-ukrayinskomu-molitovnomu-snidanku-u-vashingtoni-stefanchuk-rozpoviv-pro-voyenni-zlochini-rosiyi_n162072

16. Оверчук С. В. Припинення релігійної організації: прецедентна практика Європейського суду з прав людини [Електронний ресурс] / С. В. Оверчук // Юрид. наук. електрон. журн. – 2025. – № 11. – С. 287-292. Проаналізовано практику Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) щодо примусового припинення діяльності релігійних організацій, афілійованих із державою-агресором, у контексті захисту національної безпеки та конституційного ладу. Через призму трискладового тесту пропорційності ЄСПЛ оцінено положення Закону України № 3894-IX. Обґрунтовано, що втручання у *forum externum* свободи віросповідання за умови збереження недоторканості *forum internum* може бути легітимним за наявності законної мети, належної якості закону та необхідності в демократичному суспільстві. Зроблено висновок, що ефективна імплементація Закону № 3894-IX потребує від національних судів холістичного балансування інтересів і доведення реальної та безпосередньої інституційної загрози відповідно до стандартів ЄСПЛ. Текст: http://www.lsej.org.ua/11_2025/61.pdf

17. Предстоятель ПЦУ та ректор Чернівецького університету обговорили співпрацю у розвитку богословської освіти й науки [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 7 лют. – Електрон. дані. Подано інформацію, що Митрополит Київський і всієї України, предстоятель Православної Церкви України (ПЦУ) Епіфаній провів зустріч із ректором Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича

Русланом Білоскурським. Сторони обговорили можливості розширення співпраці у сфері богословської освіти та науки, зокрема підтримку духовно-морального й патріотичного виховання молоді та подальший розвиток державно-церковних взаємовідносин. У ході розмови підкреслили важливість партнерства між Церквою та університетською спільнотою для формування освіченого та духовно зрілого суспільства. Текст: https://risu.ua/predstoyatel-pcu-ta-rektor-cherniveckogo-universitetu-obgovorili-spivpracyu-u-rozvitku-bogoslovskoyi-osviti-j-nauki_n162061

18. Римо-католики оформляють охоронний договір на костел св. Миколая в Києві як пам'ятку культурної спадщини [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 12 лют. - Електрон. дані. *Зазначено, що нещодавно видатну споруду архітектора Владислава Городецького — костел святого Миколая в Києві, яка постраждала від пожежі ще у вересні 2021 р. і від російської атаки наприкінці 2024-го, — офіційно передано римсько-католицькій парафії у безоплатне користування строком на 50 років. Будівля при цьому залишається у державній власності та на балансі Національного будинку органної і камерної музики України. В парафіяльній громаді повідомили, що першим і принципово важливим рішенням стало страхування костелу. Громада також розпочала оформлення охоронного договору на костел як пам'ятку культурної спадщини. Початок цього процесу — ще один крок до юридично відповідального ставлення до костелу та створення чітких зобов'язань щодо його охорони, утримання і реставрації. Текст: https://risu.ua/rimo-katoliki-rozpochali-oformlennya-ohoronного-dogovoru-na-kostel-sv-mikolaya-v-kiyevi-yak-pamyatku-kulturnoyi-spadshchini_n162163*

19. 56 % українців позитивно ставляться до Папи Римського Лева XIV [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 3 лют. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що 56 % опитаних в Україні респондентів позитивно ставляться до Папи Римського Лева XIV, що більше, ніж в середньому в 58 країнах світу (49 %). Про це свідчить*

соціологічне опитування, проведене соціологічною групою "Рейтинг" (Rating Group) 11 - 14 листопада 2025 р. у межах глобального щорічного опитування міжнародної соціологічної асоціації Gallup International про майбутнє, щастя й очікування населення різних країн (End of Year Survey (EoY)). Зазначено, що більш приязне ставлення до Папи Лева XIV у західних областях України (67 %). Найкраще до Папи ставляться в Кенії, Хорватії, Азербайджані, Перу, Еквадорі, Угорщині, Словацькій Республіці, Португалії, Ірландії, Польщі. У 2025 р. Gallup International опитано 64,097 респондентів у 61 країні світу. Текст: https://risu.ua/56-ukrayinciv-pozitivno-stavlyatsya-do-papi-rimskogo-leva-xiv_n161962

20. Синод ПЦУ провів кадрові ротації та затвердив відкриття нових монастирів [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 3 лют. – Електрон. дані. *Йдеться про чергове засідання Священного Синоду Православної Церкви України (ПЦУ), що відбулося 02.02.2026 в Синодальній залі Митрополичого дому при Михайлівському Золотоверхому соборі. Синод провів низку кадрових ротацій, зокрема затвердив нові призначення для Вінницько-Барської та Хмельницької єпархій, звільнив і направив на спокій єпископа Ужгородсько-Хустського Кирила (Михайлюка) через канонічні порушення та тимчасово передав управління цієї єпархії під духовне керівництво Предстоятеля, Митрополита Епіфанія. Також було затверджено відкриття нових монастирів, змінено назви деяких існуючих та оновлено їхні статuti.* Текст: https://risu.ua/sinod-pcu-proviv-kadrovi-rotaciyi-ta-zatverdiv-vidkrittya-novih-monastiriv_n161960

21. Складан А. А. Православні медіа і війна в Україні: конкуруючі релігійні наративи миру та справедливості [Електронний ресурс] / Андрій Анатолійович Складан // Культур. альм. – 2025. – № 3. – С. 36-43. *Простежено, як дві аксіологічні парадигми Православної церкви України (ПЦУ) та УПЦ МП формують суспільний резонанс, впливають на довіру до церков і корелюють із ширшими європейськими гуманістичними принципами. Зазначено, що теоретичною рамкою виступає поєднання*

підходів філософії релігії та політичної теології. Використано матеріали офіційних заяв, публікацій церковних медіа та журналістських джерел. Дослідження демонструє, що православні медіа в Україні стали простором боротьби двох альтернативних моделей богословської легітимації війни: пацифістської, яка наголошує на мирі за будь-яку ціну, та патріотично-богословської, що трактує оборону як морально виправдану й освячену правдою. Український випадок засвідчує, що війна стає каталізатором оновлення православної соціальної думки, а також чинником, який окреслює перспективи європейської інтеграції України через утвердження принципів гідності, свободи й справедливості.

Текст:

<https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/article/view/665/607>

22. Сподівався на Вашу підтримку. Але у відповідь — тиша. Ув'язнений росіянами священник УПЦ МП звернувся до Митрополита Онуфрія [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 1 лют. – Електрон. дані. *Висвітлено звернення отця Костянтина Максимова, священника УПЦ (МП) з Токмака Запорізької області, який перебуває у російському ув'язненні на 14 років за звинуваченням у шпигунстві. У листі до Митрополита УПЦ МП Онуфрія він висловив розчарування через відсутність реакції і моральної підтримки з боку церковного керівництва під час його ув'язнення. Також описав фізичні та психологічні труднощі, зазначив, що інші релігійні групи отримують листи підтримки, і підкреслив власну надію на відповіді та молитви від Предстоятеля, які не наставали. Розглянуто стислий контекст обставин затримання та утримання священника російськими окупаційними силами.*

Текст:

https://risu.ua/spodivavsya-na-vashu-pidtrimku-ale-u-vidpovid--tisha-uvyaznenij-rosiyanami-svyashchenik-upc-mp-zvernuvsya-do-mitropolita-onufriya_n161936

23. Сподіваюсь на дуже гарні новини, - рабин Моше Асман провів зустрічі в Держдепартаменті США [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 11 лют. – Електрон. дані. *Зазначено, що Головний рабин України Моше Асман відвідав Державний департамент США, де провів*

низку важливих переговорів щодо підтримки України. За його словами, він мав "гарні зустрічі", результати яких дають привід для оптимізму. Релігійний лідер підкреслив, що його головною метою було надання американським партнерам об'єктивної інформації про ситуацію в країні. Очікується, що озвучені під час візиту тези сприятимуть подальшому зміцненню українсько-американських відносин. Текст: https://risu.ua/spodivayus-na-duzhe-garni-novini---rabin-moshe-asman-proviv-zustrichi-v-derzhdepartamenti-ssha_n162142

24. Суд виніс вирок у спорі щодо користування храмом і реєстрації майна релігійної громади [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2026. – 3 лют. – Електрон. дані. *Йдеться про судове рішення Хмельницького апеляційного суду у справі за позовом настоятеля щодо усунення перешкод у користуванні храмом і визнання незаконною державної реєстрації майна релігійної громади «Релігійна громада Свято-Дмитрівського храму м. Хмельницького». Апеляційний суд скасував рішення суду першої інстанції та відмовив у задоволенні позову, підтвердивши правомірність реєстраційних дій і правовий статус реєстрації майна громади. Висвітлено юридичні підстави судового висновку та його значення для практики вирішення спорів щодо користування культовими спорудами і реєстрації майна релігійних організацій.* Текст: <https://jur-gazeta.com/golovna/sud-vinis-virok-u-spori-shchodo-koristuvannya-hramom-i-reestraciyi-mayna-religiynoyi-gromadi.html>

25. Тома М. Г. Щодо правового регулювання діяльності капеланів в установах виконання покарань [Електронний ресурс] / М. Г. Тома // Аналіт.-порівнял. правознавство : електрон. наук. фах. вид. – 2025. – № 6, ч. 3. – С. 122-126. *Здійснено аргументоване оцінювання важливості закріплення інституту капеланства в пенітенціарній системі на рівні законодавства, а також проаналізовано нормативно-правові положення та законодавчі ініціативи, спрямовані на впровадження душпастирської опіки в установах виконання покарань. Розглянуто правове регулювання діяльності*

пенітенціарних капеланів в Україні та країнах ЄС, акцентуючи на проблемних аспектах чинного законодавства та можливих шляхах його вдосконалення. Наголошено, що сучасне пенітенціарне капеланство позбавлене необхідного правового регулювання, яке є ключовим для його ефективного функціонування та подальшого розвитку. Наразі ця сфера тримається виключно на ініціативах церков і релігійних організацій, що працюють на волонтерських засадах, а тому потребує належного правового забезпечення з боку держави. Текст: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/347100>

26. У Вашингтоні стартував п'ятий Український тиждень: говоримуть про війну, свободу совісті та відповідальність [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 3 лют. – Електрон. дані. Подано інформацію, що у Вашингтоні стартував п'ятий Український тиждень — масштабна міжнародна платформа діалогу, адвокації та партнерства між Україною та США. Захід триває з 2 по 7 лютого та об'єднує понад 2000 учасників: американських законодавців, українських урядовців, лідерів релігійних спільнот, ветеранів, представників бізнесу й громадянського суспільства. У межах саміту відбулася зустріч української делегації та дискусійна панель «Вплив війни на релігійну свободу в Україні». У заході взяв участь Голова Державної служби України з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС) Віктор Єленський. Під час обговорення українські та американські посадовці, релігійні діячі й експерти наголосили на фактах переслідування духовенства, тиску на релігійні громади та ролі РПЦ в ідеологічному виправданні війни проти України. Особливу увагу приділили питанням відповідальності за злочини проти свободи совісті та недопущення безкарності за переслідування віруючих і релігійних лідерів, а також ролі міжнародної солідарності у захисті релігійної свободи в Україні. Текст: https://risu.ua/u-vashingtoni-startuvav-pyatij-ukrayinskij-tizhden-govorimut-pro-vijnu-svobodu-sovisti-ta-vidpovidalnist_n161980

27. Фреску з російським царем Миколою II в Успенському соборі у Володимирі приберуть [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 9 лют. – Електрон. дані. Зазначено, що іконописний розпис із зображенням російського царя Миколи II та членів його родини в Успенському соборі у Володимирі буде демонтовано. На його місці з'являться образи українських святих. Ніякого імперського чи проросійського підтексту в українському храмі не буде. Про це в ефірі "Радіо БУГ" заявив народний депутат України Ігор Гузь. За його словами, йдеться не про окрему "ікону", а про масштабний стінопис, який з'явився в храмі за часів перебування собору у користуванні УПЦ МП. У РПЦ Микола II та його родину канонізували у 2000 р. як так званих «царствених страстотерпців», цю традицію перейняла філія РПЦ – УПЦ МП. Народний депутат також звернув увагу на суспільну реакцію після оприлюднення фото розпису. За його словами, частина коментарів у соцмережах засвідчила глибоку проблему толерування імперських і проросійських наративів у релігійному просторі. Текст: https://risu.ua/fresku-z-rosijskim-carem-mikoloyu-ii-v-uspenskomu-sobori-u-volodimiri-priberut_n162098

28. Центр гідності дитини Українського католицького університету підсумував п'ятиріччя своєї діяльності [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 12 лют. - Електрон. дані. Подано інформацію, що Центр гідності дитини УКУ 6 лютого зібрав понад півсотні представників церковного, освітнього, громадського та медичного секторів, а також державних інституцій, аби обговорити питання запобігання насильству над дітьми і розвиток механізмів безпеки та підбити підсумок 5-ліття діяльності. У межах відзначення цієї дати відбулася панельна дискусія «Безпека дитини: щоденна дія дорослих» за участі експертів: дитячої психіатрині, керівниці центру психологічної реабілітації "Superhumans", Наталії Мاسяк та психіатра, психотерапевта, завідувача кафедри психології і психотерапії УКУ Романа Кечура. Учасники дискусії наголосили, що безпека дитини починається зі стосунку – з атмосфери

довіри, підтримки й любові, без якої неможливі ані навчання, ані виховання. Окремо також йшлося про те, що агресія та насильство в суспільстві не виникають у вакуумі, а є наслідком тривалого дефіциту безпеки, який дорослі часто несвідомо відтворюють у взаємодії з дітьми. Текст: https://risu.ua/centr-gidnosti-ditini-ukrayinskogo-katolickogo-universitetu-pidsumuvav-pyatirichchya-svoyeyi-diyalnosti_n162169

29. Чернописька В. Особливості принципу правової рівності релігійних організацій в Україні [Електронний ресурс] / Вікторія Чернописька // Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка". Серія : Юрид. науки. – 2025. – Вип. 12 (№ 4). – С. 512-518. *Проаналізовано принцип правової рівності релігійних організацій в Україні як одну з ключових засад свободи віросповідання. Встановлено, що задекларована рівність реалізується передусім у державно-правових відносинах, тоді як у суспільно-політичному вимірі має умовний характер, що зумовлює потребу її ефективного правового забезпечення. Обґрунтовано, що правовий статус релігійних організацій ґрунтується на принципах відокремлення церкви від держави та рівності всіх релігій перед законом, без надання будь-яких привілеїв чи пріоритетів. Визначено зміст принципу правової рівності, який полягає у рівності прав, юридичних можливостей та рівності перед законом і судом. Зроблено висновок, що, попри позитивні здобутки у наближенні до європейських стандартів, існують нормативні й організаційні проблеми, що зумовлюють необхідність кодифікації законодавства у сфері релігії в умовах сучасної конфесійної динаміки.* Текст: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2025/nov/40980/ttctb-482025-2110122025-516-522.pdf>

30. Шамсутдинова-Лебедюк Т. Н. Ісламська сім'я як соціокультурний і духовний інститут [Електронний ресурс] / Тетяна Назарівна Шамсутдинова-Лебедюк, Володимир Вікторович Ляльович // Культур. альм. – 2025. – № 3. – С. 44-50. *Розкрито значення інституту сім'ї в ісламській традиції як базового елементу соціального, морального та*

духовного устрою мусульманського суспільства. Ісламська родина розглядається не лише як приватна форма міжособистісного співіснування, а як сакральна структура, що регулюється нормами шариату й виконує ключову функцію у збереженні релігійної та культурної ідентичності мусульманської умми. Акцентовано увагу на обов'язках подружжя у шлюбі: відповідальності чоловіка за матеріальне забезпечення родини, її духовне наставництво, підтримку й захист; а також ролі жінки у сфері ведення домашнього господарства, виховання дітей, підтримання побутової гармонії та моральної чистоти. Особливу увагу приділено батьківським обов'язкам у контексті виховання дітей відповідно до ісламських цінностей, рівному ставленню до синів і дочок, а також обов'язку батьків забезпечити дітям як духовне, так і професійне зростання. Переосмислено традиційні моделі ісламського подружжя у відповідь на виклики сучасної глобалізації, секуляризації та трансформації соціокультурних засад родинного устрою.

Текст: <https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/article/view/666/608>

31. Шептицька С. Молодість і покликання о. Романа Шептицького / Софія з Фредрів Шептицька. – Львів : Свічадо, 2025. – 191, [1] с. : портр. *Шифр зберігання в Бібліотеці: A842195* Зазначено, що спогади Софії Шептицької про свого великого сина – одне з найважливіших документальних джерел до біографії Митрополита Андрея Шептицького. Вони приковують увагу читача від перших речень аж до кінцевого опису першої Служби Божої, яку відправив вересневого ранку 1892 р. о. Андрей Шептицький. Це не тільки талановито написані спогади, але водночас глибока психологічна драма, в якій якнайвиразніше відчувається задум Божого Провидіння, що покликало молодого графа Романа, доктора права, до монашого життя, а згодом – до Митрополичого престолу, на якому він віддано й жертовно служив Церкві й українському народові 44 роки.

17.02.2026.

Укладач: Савицька Л. В.

Відповідальний за випуск: Зайченко Н. Я.